

Ο θεσμός του γάμου και της υιοθεσίας από ομόφυλα ζευγάρια στην Ελλάδα

Συντάκτρια

Ελεάνα Σανιδά

Επιμελητής:

Ευγένιος Ονοφρέι

Ιανουάριος, 2022

Ο θεσμός της οικογένειας αποτελεί από την απαρχή της ιστορίας του ανθρώπου την μονάδα γύρω από την οποία αναπτυσσόταν ολόκληρη η κοινωνία. Η βασική μορφή της είναι πυρηνική δηλαδή ένας πατέρας μία μητέρα και το παιδί τους. Παρά το γεγονός ότι η κοινωνία εξελισσόταν αυτό δεν φαινόταν να αλλάζει. Στην χώρα μας έλαβαν τόπο με τον καιρό αρκετά βήματα εκσυγχρονισμού, όπως την δεκαετία του 80 και συγκεκριμένα το 1983 όπου θεσπίστηκε στον Αστικό Κώδικα το τεκμήριο της πατρότητας σύμφωνα με το οποίο το τέκνο που γεννιόταν κατά την διάρκεια ενός έγκυρου γάμου θεωρούνταν παιδί του συζύγου αλλά και η δυνατότητα υποβολής αιτήματος για δικαστική αναγνώριση από την μητέρα προς τον πατέρα. Είναι γεγονός ότι από το 1983 και έπειτα το οικογενειακό δίκαιο δεν έχει υποστεί καμία μεταρρύθμιση ενώ αντίθετα οι κοινωνικές και οικογενειακές σχέσεις έχουν αλλάξει εκ βαθέων. Εκτός από την ύπαρξη πλέον ποικίλων μονογονεϊκών οικογενειών έντονο ζήτημα αποτελεί και η δυνατότητα ή μη ομόφυλων ατόμων να προβούν σε γάμο ή τεκνοθεσία. Το βασικότερο βήμα για την αναγνώριση δικαιωμάτων ομόφυλων ζευγαριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο έγινε το 2011 όταν το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ πέρασε το πρώτο ψήφισμα για την αναγνώριση των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων. ΛΟΑΤΚΙ είναι το αρκτικόλεξο για τα άτομα που αυτοπροσδιορίζονται ως ομοφυλόφυλα, αμφίφυλα, τράνς, κουίρ και ιντερσεξ δηλαδή για όλα τα άτομα που δεν είναι ετερόφυλα ή που δεν ταυτίζονται με το φύλο που τους αποδόθηκε κατά την γέννησή τους. Έκτοτε η ένωση ομόφυλων ζευγαριών είναι νόμιμη σε 22 από τις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ ακόμη και ο γάμος έχει θεσμοθετηθεί σε 14 χώρες όπως στην Αυστρία, την Γερμανία την Δανία και την Φινλανδία.

Στην Ελλάδα συγκεκριμένα, η ομόφυλη επαφή έχει νομιμοποιηθεί από το 1951, κάνοντάς την μια από τις πιο φιλελεύθερες χώρες της Νότιας Ευρώπης. Η εξέλιξη όμως για αρκετές δεκαετίες σταμάτησε εκεί καθώς η εκάστοτε κυβέρνηση εθελουφλούσε σχετικά με το ζήτημα αναγνώρισης δικαιωμάτων στην συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα για να μην προκαλέσει την αντίδραση τόσο των πολιτών όσο και της Εκκλησίας, η οποία ακόμα και κατά την διάρκεια των τελευταίων εξελίξεων επέδειξε άκρο πουριτανισμό με φράσεις όπως ότι πρόκειται για εκτρώματα της φύσεως από τον μητροπολίτη Αμβρόσιο και ότι με την αναγνώριση τους βοηθούν στην δημιουργία του Αρρενοθηλυ από τον Μητροπολίτη Σεραφείμ, αγνοώντας ότι μολονότι η επιστήμη δεν γνωρίζει τις ακριβείς αιτίες που διαμορφώνουν τον σεξουαλικό προσανατολισμό, πιστεύεται ότι οφείλεται σε μία περίπλοκη αλληλεπίδραση γενετικής, ορμονών και περιβαλλοντικών επιρροών και δεν τον θεωρούν επιλογή. Οι εξελίξεις κόπασαν μέχρι το 2008 με τον νόμο 3719/2008 που θεσπίστηκε το σύμφωνο συμβίωσης μόνο για τα ετερόφυλα ζευγάρια. Τα μέλη της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας εξέφρασαν την δυσαρέσκειά τους που αποκλείονταν από έναν θεσμό ο οποίος θα προστάτευε τα δικαιώματα τους στην ένωση χωρίς να υπάρχει κάποια αιτία που να δικαιολογεί τον αποκλεισμό τους αυτόν.

Το σύμφωνο συμβίωσης αποτελεί την δυνατότητα ρύθμισης της σχέσης δύο ατόμων που είτε επειδή δεν θέλουν να τελέσουν γάμο είτε ως προσωρινή λύση ζουν σε ελεύθερη ένωση. Μέχρι την θεσμοθέτηση του συμφώνου συμβίωσης τα πρόσωπα αυτά, που ζούσαν εκτός έγγαμου βίου, δεν ήταν δέκτες καμίας έννομης προστασίας. Η θέσπιση του συμφώνου συμβίωσης αντανακλά μια κοινωνική πραγματικότητα, δηλαδή την συμβίωση εκτός γάμου κι επιτρέπει στα πρόσωπα που αφορά να καταχωρίσουν την συμβίωσή τους με ένα πιο ευέλικτο θεσμικό πλαίσιο από το προβλεπόμενο για τον γάμο. Πλέον με το σύμφωνο συμβίωσης μπορούν να ρυθμίσουν τόσο ζητήματα που προκύπτουν εν ζωή, όπως η ίδρυση εξ αγχιστείας συγγένειας με τους συγγενείς εξ αίματος του ετέρου συμβαλλομένου, όσο και ζητήματα που προκύπτουν αιτία θανάτου, δηλαδή κληρονομικά και ασφαλιστικά και κυρίως οι συμβαλλόμενοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση για κοινή και μόνιμη συμβίωση. Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της υβριδικής αυτής μορφής ένωσης είναι ότι το περιεχόμενο καθορίζεται από την βούληση των συμβαλλομένων, ένα προνόμιο το οποίο δεν διαθέτει ο γάμος με τον θεσμικό χαρακτήρα που διαθέτει. Παρά το γεγονός όμως ότι αποτελεί μια σύμβαση ενδοτικού κυρίως χαρακτήρα, επειδή ένα μεγάλο τμήμα από τα ζητήματα που ρυθμίζει αφορούν και τρίτα πρόσωπα, όπως τα κοινά τους τέκνα ή το Κράτος, το σύμφωνο περιέχει και κανόνες αναγκαστικού δικαίου, ρυθμίσεις δηλαδή από τις οποίες τα μέρη δεν μπορούν να αποκλίνουν. Επομένως, το σύμφωνο αποτελεί ένα σύνολο κανόνων τόσο ενδοτικού όσο και αναγκαστικού δικαίου. Όπως προκύπτει από την ρύθμιση του νόμου το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης δεν προϋποθέτει ούτε την εμπλοκή θρησκευτικού λειτουργού ούτε οποιασδήποτε πολιτειακής αρχής καθώς καταρτίζεται συμβολαιογραφικώς, επομένως τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει απλώς να διαθέτουν δικαιοπρακτική ικανότητα δηλαδή η ικανότητα να διαθέτουν αυτοβούλως τα προσωπικά τους δικαιώματα, η οποία στην χώρα μας αναγνωρίζεται στα φυσικά πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους και τα οποία δεν υπόκεινται σε δικαστική συμπαράσταση όπως αναφέρεται και στα άρθρα 170 επόμενα του Αστικού Κώδικα. Εφόσον, λοιπόν, η μόνη προϋπόθεση είναι η ικανότητα προς δικαιοπραξία τα άτομα που ανήκουν στην ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα, στηριζόμενα στο Σύνταγμα, εξέφρασαν το αίτημα τους στην συμπερίληψη σε αυτόν τον θεσμό.

Το Σύνταγμα αποτελεί το νομοθέτημα με την μεγαλύτερη κανονιστική ισχύ· όλοι οι παρεπόμενοι νόμοι στηρίζονται στις επιταγές τους Συντάγματος και έχουν ως σκοπό να το εξυπηρετούν. Ενσωματώνει τις ύψιστες αρχές μιας κοινωνίας και προστατεύει τα μέγιστα αγαθά. Εάν ένας νόμος έχει περιεχόμενο αντίθετο προς εκείνο του Συντάγματος κρίνεται ως αντισυνταγματικός και ακυρώνεται η εφαρμογή του, αρχικά από το δικαστήριο που εκδικάζει μια συγκεκριμένη υπόθεση στην οποία πρόκειται να εφαρμοστεί και έπειτα από το ανώτατο δικαστήριο δηλαδή το Συμβούλιο της Επικρατείας που θα ακυρώσει αμετάκλητα τον συγκεκριμένο τυπικό νόμο.

Η κατοχύρωση συγκεκριμένων δικαιωμάτων δεν σημαίνει ότι δημιουργούνται νησίδες ελευθερίας σε έναν κόσμο ανελευθερίας, αντιθέτως ισχύει ως γενικός κανόνας ότι οτιδήποτε δεν απαγορεύεται επιτρέπεται. Στα πρώτα άρθρα του Συντάγματος καθιερώνονται τα ατομικά δικαιώματα, δηλαδή οι αξιώσεις που έχει το άτομο έναντι στο Κράτος για αποχή από τις παρεμβάσεις σε μια συνταγματικά κατοχυρωμένη σφαίρα ιδιωτικής αυτονομίας. Στο άρθρο 4 κατοχυρώνεται η βασική αρχή της ισότητας των Ελλήνων έναντι στον νόμο αλλά και του νόμου έναντι στους πολίτες. Η συγκεκριμένη μορφή της ισότητας είναι η ουσιαστική ισότητα δηλαδή ο νομοθέτης για να λειτουργεί εύρυθμα η κοινωνία και να θεωρούνται όλοι οι πολίτες ίσοι πρέπει να ρυθμίζει όμοια τα όμοια και ανόμοια τα ανόμοια ζητήματα. Επομένως, οι κοινωνικές ομάδες που δεν θεωρούνται οι κυρίαρχες στην εκάστοτε κοινωνία εξοπλίζονται με κάποια προνόμια ώστε να ενδυναμωθεί η κοινωνική τους θέση. Τέτοιες ομάδες θεωρούνται το γυναικείο φύλο αλλά και οι ομοφυλόφιλοι, ομάδες που δέχονται συνεχείς διακρίσεις και η μη συμπερίληψή της τελευταίας στο σύμφωνο συμβίωσης είναι ακόμη μια διάκριση, η οποία έρχεται και σε αντίθεση με τις ευρωπαϊκές διατάξεις και συγκεκριμένα με το άρθρο 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η οποία ορίζει ότι όλα τα ευρωπαϊκώς κατοχυρωμένα δικαιώματα εξασφαλίζονται για όλους τους ευρωπαίους πολίτες, ανεξαρτήτως θρησκείας φύλου ή σεξουαλικών προτιμήσεων αλλά και με το άρθρο 8 της ίδιας σύμβασης που ορίζει ότι όλα τα πρόσωπα δικαιούνται τον σεβασμό της προσωπικής τους ζωής. Η ευρωπαϊκή νομοθεσία σε συνδυασμό με το Σύνταγμα της εκάστοτε χώρας αποτελούν τους πυλώνες του νομοθετικού της συστήματος και της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών. Εξαίρεση από την αρχή της ισότητας μπορεί να γίνει δεκτή λαμβάνοντας όμως υπόψη άκρως αυστηρά κριτήρια, εκείνα της αναγκαιότητας, της καταλληλότητας και της *stricto sensu* αναλογικότητας. Πρέπει δηλαδή ο περιορισμός να εξυπηρετεί κάποιον σκοπό, να είναι κατάλληλος να εξυπηρετήσει τον συγκεκριμένο σκοπό και το μέτρο το οποίο λαμβάνεται να μην περιορίζει σε υπέρμετρο βαθμό το εκάστοτε θιγόμενο δικαίωμα. Το εάν υπάρχει στην συγκεκριμένη περίπτωση του αποκλεισμού των ομόφυλων ζευγαριών από το σύμφωνο συμβίωσης κάποιος απώτερος εξυπηρετούμενος σκοπός θα διερευνηθεί παρακάτω.

Το δικαίωμα όμως των πολιτών του «αποφασίζουν» για τον εαυτό τους διασφαλίζεται και από το άρθρο 5 παράγραφος 1 του Συντάγματος, το οποίο καθιερώνει την ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας. Οι επιμέρους εκφάνσεις της προσωπικότητας που προστατεύονται είναι, εκτός από τις βασικότερες όπως είναι η οικονομική και η επαγγελματική, και η σεξουαλική ελευθερία, δηλαδή το δικαίωμα του εκάστοτε προσώπου να αναπτύσσει σεξουαλική δραστηριότητα όποτε και με όποιον θέλει, χωρίς βέβαια να παραβιάζονται οι προϋποθέσεις του κατώτερου ορίου ηλικίας συναίνεσης. Έτσι, αφού το εκάστοτε άτομο κάνει χρήση ενός συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματός του δεν μπορεί αυτό το ίδιο, καταρχήν, να

χρησιμοποιηθεί ως αιτία για τον αποκλεισμό του από κάποια προνόμια. Υπάρχουν όμως και τρείς περιορισμοί, οι οποίοι επιτρέπουν την εισαγωγή συνταγματικών διακρίσεων, που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του προαναφερθέντος άρθρου οι οποίοι αφορούν την ελεύθερη άσκηση δικαιωμάτων, το Σύνταγμα, τα δικαιώματα των άλλων και τα χρηστά ήθη. Στην περίπτωση της ελεύθερης ανάπτυξης της σεξουαλικής δραστηριότητας ως ισχυρότερο επιχείρημα για τον περιορισμό της χρησιμοποιείται κυρίως η τρίτη κατηγορία, δηλαδή τα χρηστά ήθη.

Τα χρηστά ήθη αποτελούν μια αόριστη νομική έννοια. Επειδή όμως μια τόσο γενική και αόριστη απαγόρευση θα αναιρούσε ουσιαστικά τον κανόνα πως «ότι δεν απαγορεύεται ρητά, επιτρέπεται», η ρήτρα αυτή δεν περιορίζει η ίδια ευθέως την ελευθερία του ατόμου, αλλά δίνει την δυνατότητα στον νομοθέτη να επιβάλλει περιορισμούς προκειμένου να προστατεύσει τα χρηστά ήθη. Όμως, η έννοια των χρηστών ηθών δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βάση κάποιους προϋπάρχοντες κώδικες ηθικών αξιών. Περισσότερο αφορούν τις επιταγές της επικρατούσας κοινωνικής ηθικής του μέσου ηθικού κοινωνικού ανθρώπου. Δεν μπορεί όμως να χρησιμοποιηθεί ως πρόσχημα για την επιβολή συγκεκριμένων προτύπων κοινωνικής συμπεριφοράς που θα μπορούσε να οδηγήσει στην ισοπέδωση της προσωπικότητας καθενός ατόμου. Έτσι, οι οσοδήποτε αποκλίνουσες συμπεριφορές, εφόσον εμπίπτουν στο προστατευτικό πεδίο της ιδιωτικής ζωής και δεν επηρεάζουν την ευρύτερη κοινωνία, δεν μπορούν να αξιολογηθούν υπό το πρίσμα των χρηστών ηθών.

Την αντίληψη αυτή επικρότησε και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) με την υπόθεση Βαλλιανάτος κ.α. κατά Ελλάδος (προσφυγές αρ. 29381/09 και 32684/09). Σύμφωνα με τα δεδομένα που κατέχει το Συμβούλιο της Ευρώπης εννέα χώρες (Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Ισλανδία, Ολλανδία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Ισπανία και Σουηδία) αναγνωρίζουν τον γάμο ομοφύλων. Επιπρόσθετα, δεκαεπτά κράτη μέλη αναγνωρίζουν κάποιον τύπο συμφώνου συμβίωσης για ομόφυλα ζευγάρια (Ανδόρα, Αυστρία, Βέλγιο, Τσεχία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ισλανδία, Ιρλανδία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Σλοβενία, Ισπανία, Ελβετία και Ηνωμένο Βασίλειο). Η Δανία, η Νορβηγία και η Σουηδία αναγνωρίζουν το δικαίωμα στον γάμο ομοφύλων. Η θέσπιση από την Ελλάδα του συμφώνου συμβίωσης ήταν ο μοναδικός τρόπος ώστε η χώρα να εκσυγχρονιστεί και να θεραπεύσει τις διακρίσεις έναντι ομόφυλων ζευγαριών για τα οποία δεν υπήρχε καμία νομική προστασία. Ενώ η νομοθεσία των ευρωπαϊκών κρατών σχετικά με αυτό το ζήτημα δεν είναι εναρμονισμένη, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που θέσπισε μια εναλλακτική προς τον γάμο δυνατότητα η οποία αφορούσε μόνο τα ετερόφυλα ζευγάρια, αποκλίνοντας έτσι ξεκάθαρα από τον κανόνα που ακολουθούσαν τα υπόλοιπα κράτη και υποθάλλοντας, σύμφωνα με τους προσφεύγοντες, την

καχυποψία και τον ρατσισμό έναντι στα γκέι ζευγάρια. Το Δικαστήριο έκρινε ότι αφού και τα ομόφυλα ζευγάρια μπορούν να διατηρήσουν σχέσης μακροχρόνιας αφοσίωσης, όπως και τα ετερόφυλα ζευγάρια, είναι σε συγκρίσιμη κατάσταση όσον αφορά την ανάγκη τους για νομική αναγνώριση, επομένως αφού εξαιρούνται ρητά οι τελευταίοι σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 3719/08, θεσπίζεται ρητή αρνητική διάκριση λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, η οποία δεν μπορεί να είναι ανεκτή.

Την συνταγματικότητα αποκατέστησε ο νομοθέτης με τον νόμο υπ' αριθμόν 4356/2015 ο οποίος πλέον θεσπίζει την δυνατότητα σύναψης συμφώνου συμβίωσης και από ομόφυλα ζευγάρια. Με πανηγυρικό τρόπο φαίνεται να συμπεριλαμβάνει ο Έλληνας νομοθέτης τα ομόφυλα ζευγάρια καθώς αναφέρει στο πρώτο άρθρο του προαναφερθέντος νόμου ότι το σύμφωνο συνάπτεται μεταξύ δύο μερών, ανεξαρτήτου φύλου. Επιπλέον, το άρθρο 5 ορίζει ότι οι σχέσεις τους ρυθμίζονται από το Οικογενειακό Δίκαιο και συγκεκριμένα από τις διατάξεις για τον γάμο ως προς κάθε κοινωνικοασφαλιστικό δικαίωμα, παροχή, υποχρέωση ή περιορισμό σύμφωνα με την εν γένει κοινωνικοασφαλιστική και προνοιακή νομοθεσία. Η συγκεκριμένη ρύθμιση άνοιξε τον δρόμο για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της μη συμπερίληψης που τόσα χρόνια ταλάνιζε την εν λόγω κοινωνική ομάδα. Ήρθε βέβαια ύστερα από πολλές πιέσεις, κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω των Οδηγιών με τις οποίες τα κράτη- μέλη πρέπει να συμμορφώνονται και να εκσυγχρονίζουν το νομοθετικό τους πλαίσιο έτσι ώστε να είναι εναρμονισμένες με το Ευρωπαϊκό Ενωσιακό Δίκαιο. Η Εκκλησία για άλλη μια φορά προσπάθησε να αποτελέσει τροχοπέδη σε αυτές τις εξελίξεις υποβάλλοντας ακόμη και προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την αντισυνταγματικότητα του νόμου. Βασικότερα επιχειρήματα ήταν η υποβάθμιση του γάμου ως θεσμού, η προσπάθεια αντικατάστασής του και η αντίθεση του νομοθετήματος στην Χριστιανική Ορθόδοξη Πίστη, τα δόγματα της οποίας δεν δέχονται τις ενώσεις ομόφυλων. Το ΣτΕ απέρριψε όλους τους ισχυρισμούς και τελικώς την προσφυγή. Πρώτον όσον αφορά την σύγκριση με τον γάμο έκρινε ότι δεν υποβαθμίζεται σε καμία περίπτωση η θέση του καθώς ο γάμος δεν επιτρέπεται για τα ομόφυλα ζευγάρια και το σύμφωνο αποτελεί την μοναδική τους δυνατότητα για επίσημη αναγνώριση από το Κράτος. Τέλος, όσον αφορά την χριστιανική πίστη ως την επίσημη αναγνωρισμένη θρησκεία και από το ίδιο το Σύνταγμα στο άρθρο 3 και την μη ανοχή της των ομόφυλων σχέσεων το ΣτΕ έκρινε με την απόφαση 2003/2018 ότι παρά το γεγονός ότι η θρησκεία διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στις συνήθειες της χώρας τα κοινωνικά δεδομένα αλλάζουν και τα χρηστά ήθη εκφράζουν τις εκάστοτε κρατούσες αντιλήψεις περί κοινωνικής ηθικής εντός του νομικού μας πολιτισμού, οι οποίες προδήλως υπόκεινται σε εξέλιξη, συνδεδεμένη με τις συνεχείς μεταβολές των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών και την, ιδιαίτερως ευχερή, στη σύγχρονη εποχή, επικοινωνία μεταξύ λαών και πολιτισμών και διάδοση ιδεών και συνηθειών. Επομένως δεν μπορούν να ταυτίζονται μόνο με

τους θρησκευτικούς κανόνες τους οποίους η Εκκλησία τηρεί. Έτσι το σύμφωνο συμβίωσης έγινε πια μέρος της ελληνικής πραγματικότητας.

Έχοντας πλέον ρυθμίσει, όχι απολύτως ολοκληρωμένα, αλλά σίγουρα πληρέστερα το ζήτημα της επίσημης ένωσης προέκυψε το πρόβλημα της τεκνοθεσίας ή της αναγνώρισης του τέκνου ενός από τους συμβαλλομένους από τον σύντροφό του.

Την τελευταία δεκαετία το ποσοστό των χωρών σε όλον τον κόσμο, που επιτρέπει στα ομόφυλα ζευγάρια να υιοθετούν, έχει αυξηθεί από 4% σε 16%. Η διαδικασία που συνήθως ακολουθούν οι χώρες είναι αρχικά η θεσμοθέτηση του συμφώνου συμβίωσης μεταξύ των ομόφυλων ζευγαριών, το οποίο στη συνέχεια επεκτείνουν σε γάμο και σταδιακά καλύπτουν και την υιοθεσία παιδιών. Ωστόσο στην Ελλάδα, από το 2015 που θεσπίστηκε η καινοτομία του συμφώνου δεν έχει υπάρξει κάποια άλλη εξέλιξη στην ρύθμιση της ζωής της συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας. Η υιοθεσία συγκεκριμένα, επιτρέπεται είτε σε μεμονωμένα άτομα είτε σε παντρεμένα ζευγάρια, και εφόσον οι ομοφυλόφιλοι αποκλείονται από τον γάμο αποκλείονται και από τον συγκεκριμένο θεσμό, υφιστάμενοι έτσι μια έμμεση διάκριση. Μια αρκετή ρηξικέλευθη ρύθμιση έφερε ο πρόσφατος νόμος 4538/2018 για την αναδοχή και την υιοθεσία. Πέρα από την βελτίωση της ταχύτητας της διαδικασίας και την δημιουργία του Εθνικού Συμβουλίου Αναδοχής και Υιοθεσίας προβλέφθηκε η δυνατότητα, σύμφωνα με το άρθρο 8 της αναδοχής παιδιών και από ζευγάρια που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, δηλαδή και από ομόφυλα ζευγάρια. Επιπλέον, δεν έχουν διευκρινιστεί ακόμα τα ζητήματα της νομικής αναγνώρισης ενός παιδιού από τον μη βιολογικό του γονέα. Έτσι, εάν μια μητέρα έχει ήδη βιολογικό τέκνο, η σχέση της συντρόφου της με το παιδί δεν κατοχυρώνεται θεσμικά, έτσι δεν μπορεί να το αναγνωρίσει και θεωρείται από το Κράτος ένα ξένο άτομο προς το παιδί της, στερώντας έτσι και από το παιδί ένα από τα πιο πυρηνικά του δικαιώματα, εκείνου της θεσμικής αναγνώρισης της σχέσης του με κάποιον από τους γονείς του.

Είναι φανερό ότι έχουν γίνει σημαντικά βήματα προς την ισότητα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας με την υπόλοιπη κοινωνία τόσο σε πεδία της προσωπικής όσο και της επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής, όπως με την υπερψήφιση του νόμου 4443/2016 ο οποίος ενσωματώνει την Οδηγία 2000/43/EK για την διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση και στοχεύει στη προστασία από τις διακρίσεις κυρίως στο εργασιακό χώρο. Πολλοί τομείς μένει ακόμα να ρυθμιστούν και να διευκρινιστούν ώστε με το πέρασμα του χρόνου να εξαφανιστεί τελείως το στίγμα που δεκαετίες φέρει η κοινότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων και τελικώς να απολαμβάνουν ίσα δικαιώματα με τους υπόλοιπους πολίτες. .

Βιβλιογραφία

- ~ Συμπερίληψη και ανθεκτικότητα: Βασικές αρχές ψυχοκοινωνικής στήριξης σε θέματα σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας, έκφρασης και χαρακτηριστικών φύλου, Εκδόσεις Gutenberg
- ~Athens Pride: Τί διεκδικεί η Igbt κοινότητα στην Ελλάδα
- ~ Πιτσιρίκος Γ.: Σύμφωνο Συμβίωσης: Συγκριτική και ερμηνευτική προσέγγιση με τον θεσμό του γάμου
- ~ Εφημερίδα των Συντακτών(2019): Ένοχος για το «φτύστε τους» ο Αμβρόσιος
- ~European Court of Human Rights (2013): Reasons for excluding same sex couples from civil unions under Greek law were not convincing
- ~Υπόθεση Βαλλιανάτος κατά Ελλάδος
- ~Jurcic M, Θεοφιλόπουλος Θ., Μουδάτσου Μ., Φαρμακίδης Κ., και Κωνσταντέλλου Μ.(2018): Εργασία με Θύματα Εγκλημάτων Μίσους ΛΟΑΤ+ Ανθρώπων- Ένα πρακτικό Εγχειρίδιο.
- ~ Πετροπούλου Ε. (2019): Από το 1990 έως το 2004: Δράσεις, ορατότητα , συνεργασίες
- ~ Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα: Κώστας Χ. Χρυσόγονος, Σπύρος Β. Βλαχόπουλος
- ~ Α. Μανιτάκη: Η συνταγματική αρχή της ισότητας και η έννοια του γενικού συμφέροντος
- ~Α. Μάνεσης: Ατομικές Ελευθερίες
- ~ Φ. Σπυροπούλου: Το σύστημα των περιορισμών των ατομικών δικαιωμάτων στο Σύνταγμα, σε Σύμμεικτα Σπηλιωτόπουλου 2000
- ~Γ. Δοκουμετζίδα: Η σεξουαλική Ελευθερία
- ~ΜΚΟ Οικογένειες Ουράνιο Τόξο